

PB-PP
BELGIE(N)-BELGIQUE

Sint-Guthago Tijdingen

Mededelingenblad van de
Geschiedkundige Kring van de Zwinstreek

Sint-Guthago

Nr. 570

P209467

september 2025

Lidmaatschapsbijdrage België : 25 euro op rekening : IBAN BE82 8601 0615 5768;

BIC code: SPAABE22 (Centea). Lidmaatschapsbijdrage buitenland : 30 euro.

Uitgever : Fons Theerens, Jan Devischstraat 109, 8300 Knokke-Heist

Postkantoor van afgifte: 8300 Knokke-Heist 1

Het mededelingenblad hoort bij *Rond de poldertorens*, het ledenblad van Sint-Guthago, en verschijnt maandelijks behalve in januari, juli en augustus.

**Geschiedkundige Kring Sint-Guthago
van de Zwinstreek
Lid van Heemkunde West-Vlaanderen vzw**

Maatschappelijke zetel : Fons Theerens, Jan Devischstraat 109,
8300 Knokke-Heist

Correspondentieadres : Johan Deckers, De Terp 8, 8301 Knokke-Heist

Het Bestuur :

Erevoorzitters :

François baron van der Elst, Spegelsweg 2, 8340 Oostkerke

Voorzitter :

Caroline Terryn, Kasteelstraat 69, 8340 Moerkerke, tel 0495 12 45 29

caroline.terryn@telenet.be

Secretaris :

Fons Theerens*, Jan Devischstraat 109, 8300 Knokke, tel (050) 625309

fons.theerens@knokke-heist.eu

Penningmeesteres :

Nicole Vanden Weghe, Visserstraat 22, 8340 Moerkerke, tel (050) 500180

nicole.vanden.weghe@skynet.be

Hoofredacteur Rond de Poldertorens :

Noël Geirnaert*, Hugo Verrieststraat 5, 8000 Brugge, tel. (050) 336940

famgeirnaert@skynet.be

Leden :

Etienne Decaluwé, Keuvelhoekstraat 54, 8300 Knokke, (050) 601023

etienne.decaluwe@gmail.com

Johan Deckers, De Terp 8, 8301 Knokke-Heist, tel 0487 907771

johan.deckers@skynet.be

Thomas Hoeberigs, Westkapelsesteenweg 71, 8380 Dudzele, tel 0474 597158

thomas.hoeberigs@knokke-heist.be

Jan Hutsebaut, Berg 59, 9950 Waarschoot; jan.hutsebaut@damme.be

Jan Kamoen*, Visserstraat 22, 8340 Moerkerke, tel (050) 500180

jankamoen@skynet.be

Jan Tilleman, Kleine Molenstraat 1A, 8380 Dudzele, tel 050 604135

jan.tilleman@telenet.be

* Zijn tevens lid van de redactieraad Rond de Poldertorens en St.-Guthago Tijdingen

Laatste plaatsen bezoek ten Hoeke Boven

Op 25 september 2016 bezocht onze kring Ten Houcke Boven en de collectie van Jan Tilleman (foto)

Nu, bijna 10 jaar later, neemt Jan Tilleman ons opnieuw mee naar deze bijzondere locatie en zal het nieuw onderzoek toelichten.

Afspraak zondag 28 september om 14u ter plaatse.

Enkel voor wie is ingeschreven bij caroline-terryn@telenet.be.

Wie ingeschreven is, krijgt een wegbeschrijving per mail.

Verslag Kasteel van Moerkerke en MIK

Op zondag 29 juni was het dubbel feest in het Kasteel van Moerkerke: een 'gewoon' feest in het kasteel zelf en daarnaast - op het dorpsplein en in het park - het feest van de familie Van den Broeck. Die vierde dat ze al 60 jaar kasteeleigenaar zijn. Wij werden enthousiast rondgeleid door Erwin, één van de vijf kinderen van Julien Van den Broeck die het vervallen domein in 1964 voor een appel en een ei kocht. Daarover verder meer; voor een goed begrip bespreken we de bouw- en woongeschiedenis chronologisch.

Naar de vroegste bouw van het kasteel van Moerkerke hebben we het raden. Mogelijk was het een mottekasteel want het kasteel staat op een kunstmatige heuvel die (deels) opgehoogd werd met de aarde uit de nog bestaande ringgracht. De grootte van de diameter van de motte, de ronde heuvel van 65 m, laat vermoeden dat het een machtige burcht was. Dat wordt bevestigd door de vondsten van keramiek uit de 11de-12de eeuw. De scherven werden nadien als bouw materiaal gebruikt en recent teruggevonden. Uit onderzoek bleek dat het import aardewerk was, ingevoerd uit het Rijnland, onder meer uit Pingsdorf. Wellicht waren de eerste bewoners, de 'familie van Moerkerke' dus rijk genoeg om zulk aardewerk te kopen. Over die familie zijn weinig of geen geschreven bronnen bewaard. Ook over de functie van het (motte)kasteel tasten we in het duister. Gaat de oorsprong al terug tot de 9de eeuw en was het een verdediging tegen de Noormannen? Wellicht niet, want dat waren ringwalburchten, geen mottes. Werd het gebouwd om toezicht te houden op de veenontginning in Moerkerke? Dat was waarschijnlijk de functie van de motte van Ten Doelen in Oostkerke. Ook Moerkerke was wellicht een 'moer', d.i. een systematisch veenontginningsgebied. Daarnaast verwijst althans de plaatsnaam en het rechtlijnig

stratenplan van het dorp. Moerkerke was een veenmoeras, de uitlopers van het slikken- en schorrengebied van de kustvlakte.

De oudst overgebleven kern van het kasteel, is een massieve vierkante toren, de donjon. Hij staat niet in het midden van de motte, maar aan de rand van de heuvel, zodat het kasteel meer weg heeft van een waterburcht. De woontoren met zijn muren van 2,50 m breed had een sterk defensief karakter. We konden de kelder met tongewelf en twee schietgaten bezoeken. Om op de hoger gelegen verdiepingen te komen was er een wenteltrap. Wellicht was al van bij de bouw dit slank traptorentje voorzien, want de muur van dit torentje was in hetzelfde baksteenverband opgetrokken als de muur van de donjon: muur en donjon waren vervlochten. De enkele treden van de wenteltrap die bewaard zijn, werden door Frans Doperé - de auteur van *Donjon in Vlaanderen* –

onderzocht. Hij zag sporen van beitels die pas in de 14de eeuw werden gebruikt, zodat de traptoren en dus ook de donjon vermoedelijk van toen dateert. De zijvleugels zijn mogelijk eveneens van de 14de eeuw omdat ze op dezelfde basis met Balegemse steen staan als de donjon; zeker is dat niet: mogelijk zijn die vleugels pas in de 15de eeuw aangebouwd. In de 16de eeuwse boedelbeschrijving van het kasteel van Karel van Sint-Omaars telde de bovenverdieping zeven kamers.

De oorspronkelijke bewoners, de familie van Moerkerke, werden opgevolgd door een jongere tak van de familie Van Praet van Oedelem. Vermoedelijk was dat in de nasleep van het Frans-Vlaamse conflict van rond 1300, want in 1302 werd het kasteel afgebrand omdat de toenmalige heer de kant van de Leliaards had gekozen. Lodewijk I van Praet van Moerkerke, was een vertrouweling van de graaf. Hij was kamerheer van Lodewijk van Male. Kamerheer was een erefunctie: enkel wie het vertrouwen genoot van de graaf mocht in zijn privévertrekken komen, hem helpen en adviseren. Als raadgever bemiddelde Lodewijk I van Praet van Moerkerke voor het huwelijk van Margareta van Male met de Bourgondische hertog Filips de Stoute in 1369. Hij werd vanaf 1386 adviseur van de hertog van Bourgondië.

Ook zijn zoon Lodewijk II van Praet van Moerkerke was kamerheer-raadgever van de Bourgondische hertogen Jan zonder Vrees en Filips de Goede. Hoewel de heren van Praet dus in de hoogste kringen verkeerden en vele andere heerlijkheden bezaten, bleef de band met Moerkerke intens. Zo lieten ze zich *Van Praet van Moerkerke* noemen en (ver)bouwden er hun kasteel. Het was een kopie van de donjon van Male, weliswaar met maar drie verdiepingen i.p.v. vijf. Ze werden ook in de plaatselijke kerk begraven. De majestueuze zerken zijn jammer genoeg geruimd bij de bouw van de neogotische kerk in 1870.

Midden 16de eeuw erfde Karel van Sint-Omaars Moerkerke van zijn moeder Anna van Praet. Hij was een typische renaissanceman, een humanist met verschillende Latijnse en zelfs Griekse boeken. Karel was vooral een vermaard plantkundige. Ludovico Giucciardini die doorgaans zuinig was op zijn loftuitingen, beschreef slechts twee tuinen in zijn *Desriptione di tutti i Paesi Bassi*, een reisgids/verslag van de Nederlanden uit 1567: één tuin in Borgerhout en een in Moerkerke: *“En une lieuë et demye de Bruges en la Seigneurie de Moerkercke le Seigneur du lieu nommé Charles de St. Omer gentilhomme bien qualifié, et honorable, a un jardin digne d’estre admiré, pour estre embelly d’infinies sortes de simples excellens; outre mille autres gentilleses, qui rendent le lieu agreable; et tant iceluy, que la chose et le Seigneur d’iceux digne de perpetuelle mémoire”*.

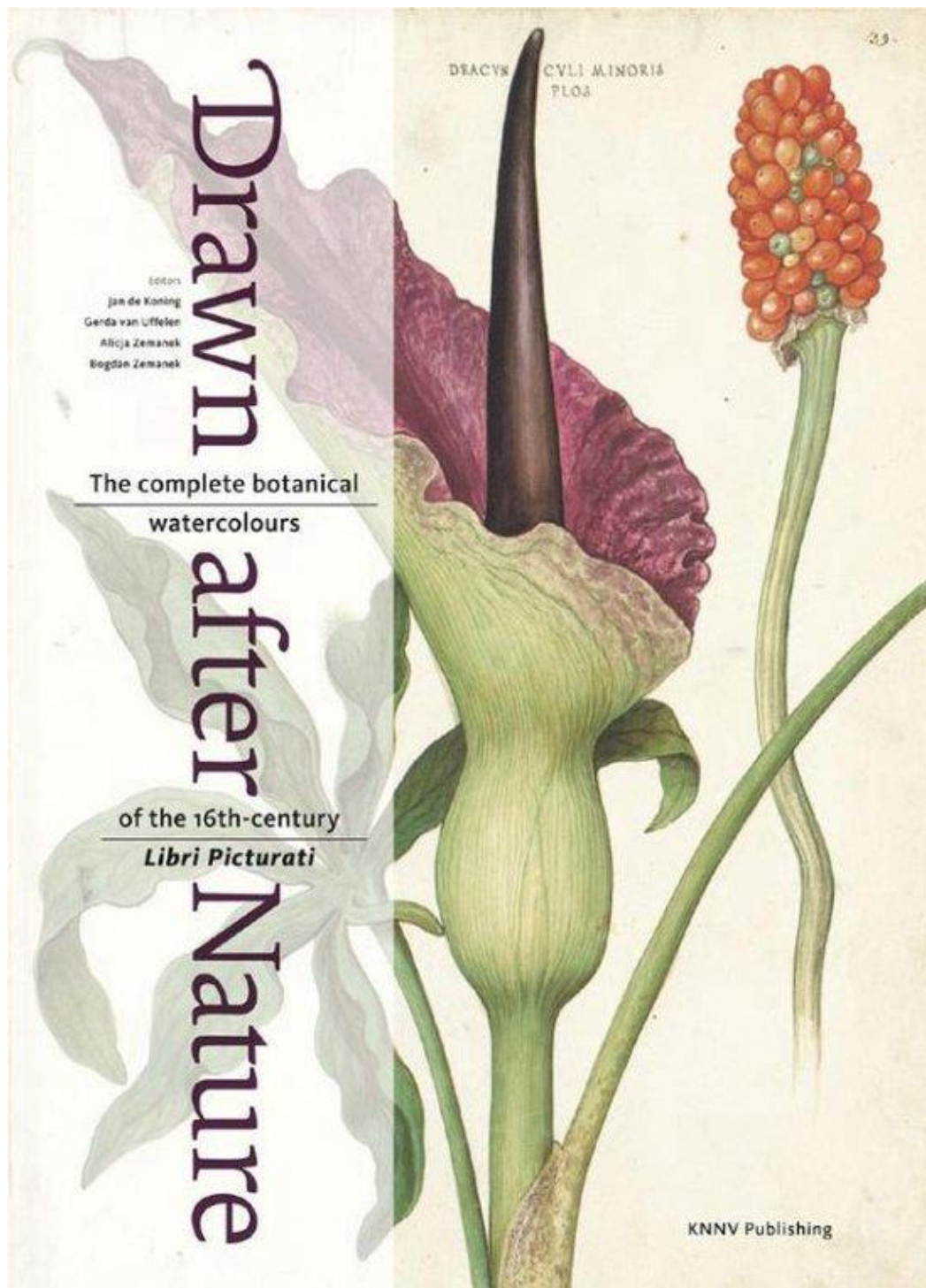
Botanische tuinen, aangeplant vanuit wetenschappelijk oogpunt, waren een nieuw fenomeen. Vóór de 16de eeuw waren er enkel adellijke lusttuinen en kruidentuinen voor medicinaal gebruik. Karel van Sint-Omaars breidde zijn plantenverzameling uit via correspondentie in heel Europa: van heinde en verre kreeg hij zaadjes, bollen en stekjes. Zijn secretaris, de plantkundige Clusius die lang in het Iberisch schiereiland had verbleven en in 1594 de botanische tuin van de universiteit van Leiden zou ontwerpen, noteerde nauwgezet alle plantjes met hun volkse en Latijnse naam. Maar Karel van Sint-Omaars’ ambitie reikte verder: de befaamde Lobelius lijfarts van Keizer Karrel, schreef over hem: hij heeft *“zijns ghelijcke niet ghehadt onder alle de Cruyde-Liefhebbers van Europa om alle de gheslachten van cruyden tzy vremde oft inlandsche te doen naer tleven conterfeyten gheen en cost spaerende.”* Hij liet dus van alle planten een dure, natuurgetrouwe aquarel maken. De hand van vijf kunstenaars is herkend, waaronder die van de meesterschilder Jacob Van den Coornhuuse, lid van de Brugse Sint-Lucasgilde en opgeleid in de beste traditie

van de Vlaamse primitieven. De bedoeling was op basis van de honderden aquarellen alle planten te classificeren en een wetenschappelijk boek uit te geven. Kruidenboeken waren niet nieuw, maar voordien waren ze gericht op geneeskundige toepassing. Hét verschil met middeleeuwse boeken was uiteraard dat ze gedrukt werden en voorzien van afbeeldingen in houtdruk. Bovendien werden sinds Dodoens planten niet meer alfabetisch gerangschikt, maar wetenschappelijk ingedeeld. Vandaar de zorg om bijvoorbeeld ook de wortel van de plant af te beelden.

Karels ambities werden vrijdeld door zijn voortijdig overlijden in 1569. Wat daarna met de aquarellen is gebeurd is niet duidelijk. Het is zelfs waarschijnlijk dat de verzameling toen nog niet zijn huidige omvang had en dat enkele honderden aquarellen pas na de vroege dood van Karel van Sint Omaars, mogelijk op aangeven van Clusius, zijn toegevoegd. In de jaren 1590 zijn de aquarellen in bezit gekomen van de Hertog van Arenberg. Vervolgens werden ze eigendom van Wilhelm-Friedrich, koning van Pruisen. Diens collectie ging op in de bibliotheek van het Keizerrijk, na WO I de Staatsbibliotheek van Berlijn. De losse bladen waren intussen ingebonden in de 15-delige reeks Libri Picturati.

In WO II werd de handschriftencollectie in veiligheid gebracht in het geannexeerde Polen. Na de oorlog weigerde Polen de 1429 ingebonden aquarellen aan Duitsland terug te geven en bewaart ze sindsdien in de universiteitsbibliotheek van Krakau. Ondertussen zijn de prachtige aquarellen gedigitaliseerd - deels online raadpleegbaar - en uitgegeven in het prachtige boek 'Drawn after Nature'.

Nadat de failliete Maximiliaan, een neef van Karel, Moerkerke had moeten verkopen, werd het kasteel verbouwd door de Spaanse edelman Clemens van Castilië die het in 1609 verkocht aan een Brugse koopman wiens dochter trouwde met de graaf van Kruishoutem. Die liet het verkommeren. In 1700 kocht Pierre de la Villette de heerlijkheid. Hij was een puissant rijke, pas geadelde zoon van een Duinkerks reder-handelaar in koloniale waren. De kinderloze Pierre liet Moerkerke na aan zijn zus die gehuwd was met Philippe D'Hanins, een telg van een geslacht dat al in de Bourgondische tijd in de adelstand was verheven. Tot 1920 zou Moerkerke in handen blijven van deze D'Hanins en de aangetrouwde familie T'Serclaes de Wommersom.

De D'Hanins maakten de afschaffing van het leenheerlijk stelsel mee. Tot 1792 waren ze almachtig in Moerkerke: ze hadden de politieke macht want stelden de amman (de burgemeester) aan, de rechtelijke macht (de heer had de jurisdictie over kleinere misdaden, maar veelal waren ze ook schepen van het Brugse Vrije en dan oordeelden ze ook over halszaken), de religieuze macht (stelde de pastoor aan), de sociale macht (zat de dis voor waar bepaald werd welke armen bijstand kregen) en de economische macht: als heer van Moerkerke had hij inzage in de rekeningen van de Wateringen, de instellingen die de afwatering van de polders regelden, wat hem als grootgrondbezitter belangrijke informatie verschafte. De heerlijke rechten omhelsden ook de 'jacht, swaenerie en visscherie' niemand mocht jagen en vissen zonder de toestemming/betaling van de heer. Hun almacht kwam tot uiting bij hun aanstelling. Telkens als er een nieuwe D'Hanins aan de macht kwam werd dat plechtig gevierd met een Blijde Intrede.

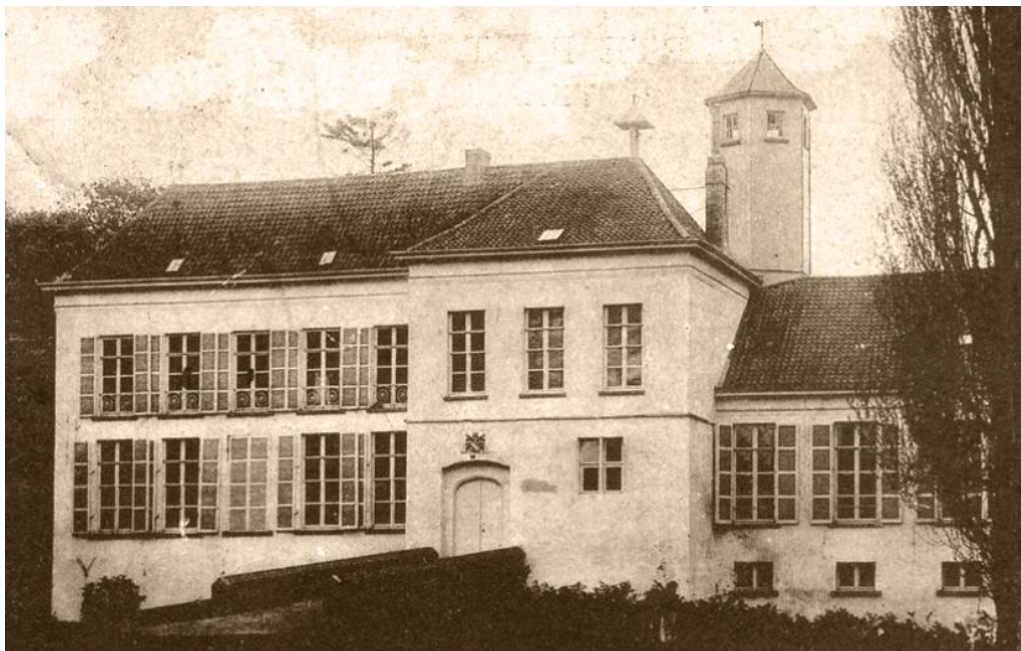
Al de heerlijke privileges werden afgeschaft door de Fransen. Zij werden enthousiast onthaald door de actieve Moerkerkse club 'Vrienden van Vrijheid en Gelijkheid', die haar vergaderingen

besloot met het ritueel verbranden van het wapen van de D'Hanins. Na de Franse Tijd kreeg de familie haar adellijke titel terug, ijverde ze om weerom zich D'Hanins de Moerkerke te laten noemen en werd burgemeester verkozen. Tot in 1849, toen werden de gemeenteraadsverkiezingen gewonnen door Louis van Damme, een landbouwer. Hij was de voormalige pachter van het klooster van Sarepta en had in de Franse Tijd al hun gronden op de kop getikt.

Net als alle andere kasteelheren bewoonden de D'Hanins de Moerkerke hun kasteel enkel in de zomer. Als hoge ambtenaren van het Brugse Vrije waren ze verplicht om zes maanden per jaar in Brugge te verblijven. De D'Hanins de Moerkerke hadden hun winterverblijf aan de Coupure. Hun stadswoning is recent in ere hersteld, nadat het jarenlang een stadskanker was. In Moerkerke lieten ze de tuin aanleggen als een romantisch Engels park met een vijver, die aansloot op de ringgracht rond het kasteel en de ruimere gracht rond het voormalige neerhof. Daarvan schiet nu enkel nog de ringgracht en de vijver over.

Die waterpartijen stellen de huidige eigenaars voor grote problemen, want ze worden enkel gevuld met regenwater en in droge periodes verdampt het water en een groot deel sijpelt ook weg langs de oevers, zodat het waterpeil dramatisch zakt. Dit is zorgwekkend omdat het kasteel gebouwd is op eikenhouten pijlers. Zo lang die onder water staan is alles oké, maar van zodra het waterpeil zakt, komt het hout bloot te liggen en begint te rotten. Daardoor is er een groot gevaar op verzakking. Rond 1900 vulde men de vijver aan door water te trekken uit het Schipdonkkanaal, dat via de sluis van T'Serclaes in verbinding stond met de Lieve en van daar uit via een brede buis naar de vijver. Dat tracé is wettelijk vastgelegd maar is na verkaveling niet meer bruikbaar en zelfs dan nog zou er bij droog weer een oppompverbod uit het kanaal zijn

zodat deze piste om water bij te vullen niet haalbaar is. Gebruik maken van het Moerkerks gezuiverd afvalwater is evenmin mogelijk, want dat wordt allemaal afgeleid naar het Brugse zuiveringsstation. Alle hoop is nu gevestigd op het scheiden van de riolering in de naburige straten en het gebruik van het afvalwater van o.m. douches die de burens terplekke nemen. Bovendien worden alle oevers van de kasteelgrachten bezet met stenen zodat er geen zijdelingse infiltratie en verzakking meer is. Daarvoor heeft de familie Van den Broeck een ingenieus systeem bedacht met gewapende cementblokken die bekleed worden met natuurstenen blokken die gerecupereerd worden van straatborduren die op de kop getikt werden. Dit titanenwerk wordt verricht door de familie zelf tijdens hun jaarlijkse werkkamp. De derde generatie, die bestaat uit 17 leden, is aandeelhouder van de NV de Heerlijkheid van Moerkerke. Met de huur van de uitbaters van de feestzalen worden jaarlijks bouwcampagnes georganiseerd. Dit jaar zal een deel van het dak vervangen worden met Italiaanse leitjes. Ondertussen is de vierde generatie Van den Broeck op komst.

Om terug te komen op de familie D'Hanins. Zij gaven rond 1800 (?) het kasteel een classicistische look: het werd wit gepleisterd en de

grote ramen werden voorzien van Franse 'Louvre-luiken' (NB: aan het Louvre hangen geen luiken!). De grote zaal werd opgedeeld in een enfilade van kleine salons. Eén deed waarschijnlijk dienst als muzieksalon want het kreeg een Boheems plafond: zo'n koepelvormige overkapping geeft een uitstekende akoestiek.

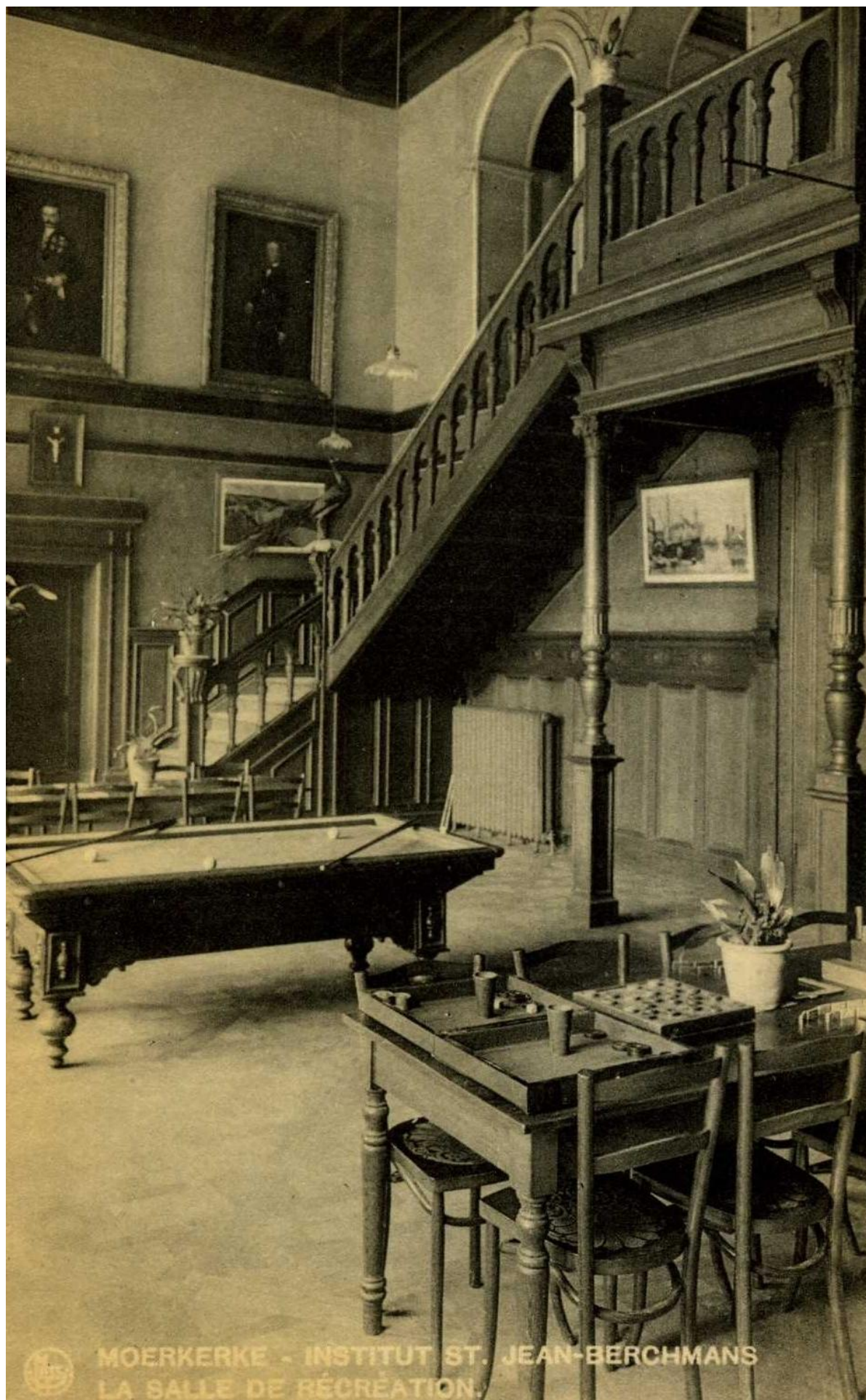
In 1842 huwde Hermine, dochter van Honoré d'Hanins en erfgename van Moerkerke, met Auguste-Ernest de T'Serclaes de Wommersom. Hij stamde uit een familie die al sinds begin 17de eeuw de titel van baron droeg. Hun zoon baron, Jean-Werner de T'Serclaes de Wommersom trouwde in 1872 met Marie-Josephine Reusens, de dochter van een succesvolle Antwerpse zakenman. In 1867 werd hij Pauselijke Graaf na financiële steun aan de Pauselijke Staat die streed tegen de troepen van Garibaldi.

Amper drie jaar na zijn huwelijk overleed Jean-Werner. De jonge weduwe bleef achter met twee zoontjes en verhuisde naar het kasteel van Brasschaat, het zomerverblijf van haar familie. Aan dit droevig paar herinnert het prachtige smeedijzeren toegangshek van rond 1872. Hun beider wapens staan onder een baronnenkroon en boven hun leuze, rien sans dieu. De weduwe zou de katholieke meisjesschool steunen toen de subsidie wegviel tijdens de eerste schoolstrijd onder het liberale bewind (1879-1884).

Na de dood van zijn moeder in 1897 en zijn broer in 1902 erfde Werner T'Serclaes de Wommerson het kasteel van Moerkerke. De vrijgezel verbouwde het in 1908-1912 tot een eclectisch kasteel.

Het is een samengaan van verschillende stijlen. Het middeleeuws karakter van de donjon werd benadrukt door er hoektorentjes aan toe te voegen. Net als in de Franse renaissancekastelen werd het lage tentdak vervangen door een hoog dak met smeedwerk. De bestaande ramen kregen neorenaissance kruisramen, maar er werd ook een grote erker toegevoegd, geïnspireerd door de Engelse kastelen. Een vierkante traptoren met spits verving het traptorentje. De gevels werden ontdaan van pleisterwerk en kregen witstenen speklagen tussen de rode bakstenen. Vooral in de achtergevel is dat het geval. De gelijkenis met het kasteel van Brasschaat van Marie-Josephine Reusens is opvallend. Achter de donjon kwam de 'Ridderzaal': de twee verdiepingen hoge zaal heeft zeer grote ramen die zeer modern zijn voor 1912. De overige ramen in de bovenverdieping werden gedicht om er een donkere kapel te maken. De ruime 'Ridderzaal' is een eclectisch samengaan van stijlen: moderne grote ramen met een parketvloer in 18de-eeuwse Bretoense stijl en een neo-barokke schouw. Die werd samengesteld uit twee 17de-eeuwse, getorste zuilen in marmer uit Rochefort, die oorspronkelijk deel uitmaakten van een altaar. Toch overheerst één stijl: neo-rennaissance. Hij werd gebruikt voor de balusters, kapitelen en andere ornamenten in de blank eiken lambrisering, deuren, eretrap, balkon en plafond. In de sloffen of sleutelstukken van de moerbalken werden de wapenschilden van de families d'Hanins en de T'Serclaes verwerkt. Aan de wanden hangen portretten van vroegere eigenaars: wijlen Hubert Van den Broeck, als ridder van de Maltezer Orde en verschillende leden van de familie van Marie-Joséphine Reusens.

MOERKERKE - INSTITUT ST. JEAN-BERCHMANS
LA SALLE DE RÉCRÉATION.

De verbouwing was nog geen 10 jaar voltooid, toen Werner T'Serclaes de Wommerson het kasteel van Moerkerke verkocht bij zijn huwelijk met een 21 jaar jongere Canadese. Ze kwamen samen om in een auto-ongeval in 1930 in hun thuisstad Ottawa.

Vanaf het schooljaar 1923-1924 deed het domein dienst als middelbare school voor jongens die zich voorbereiden om in te treden bij de broeders Xaverianen van Brugge. Ze kregen les in de omgebouwde paardenstallen, waar ze ook sliepen. In het park werd gespeeld en gesport. In het kasteel zelf was de 'Ridderzaal' omgedoopt tot ontspanningszaal met gezelschapsspelen en biljarttafel. De schooldirecteur zetelde in het mooi ingerichte kantoor in de donjon.

Tijdens beide Wereldoorlogen werd het kasteel opgeëist door de bezetter. Vooral tijdens en na WOII viel het ten prooi aan plunderingen. De zware brandkastdeur werd opengebroken. Nadien vervielen de gebouwen; het kasteel werd de favoriete plek om kattekwaad uit te halen.

In 1948 kocht prof. Van Canneyt, oogarts aan de universiteit van Gent het kasteel om er een oogklinik in te vestigen, maar hij verongelukte in 1950, nog voor hij zijn vrouw erover had ingelicht. De weduwe wist niet wat ermee aangevangen en probeerde het domein te verkavelen. De kavels langs de Visserstraat werden bebouwd. In 1952 kocht de gemeente Moerkerke de voormalige paardenstallen om ze te verbouwen tot Gemeentehuis. In 2010 werd dat gesloopt. In de plaats kwamen er sociale woningen en een breed dorpsplein met zicht op het kasteel. De afbraak en verkaveling van het kasteel zelf werd in de jaren 1950 ook overwogen, maar zou niet zijn doorgegaan bij gebrek aan slopersfirma's die interesse toonden : het was veel winstgevender

bunkers aan de kust - waarin veel ijzer zat vervat - te slopen, dan een kasteel met dikke muren. Gelukkig maar.

In 1964 kocht de familie Van den Broeck het vervallen kasteeldomein. De kolonel-op-rust beoogde samen met zijn gezin de volledige restauratie. Gezien de noodzaak aan belangrijke financiële middelen, werd gedacht aan de uitbouw in het kasteel van een handelszaak. De ligging maakte het kasteel geschikt voor aanneming van banketten en feestelijkheden, maar daarvoor waren evenwel belangrijke veranderingen nodig. In 1970-1971 werd op de rechterkant van de zuidgevel de oude veranda uitgebreid. In dezelfde periode werd de slotkelder vergroot en de donjonkelder als cryptekapel ingericht. In 1976 werd een nieuwe westvleugel aan het kasteel aangebouwd met keukencomplex op de kelderverdieping en een bijkomende salon op het gelijkvloers. De oude, iglovormige ijskelder uit de 19de eeuw werd hierbij in het keukencomplex geïntegreerd. In de periode 1978-1980 kreeg het historisch kasteel een nieuwe oostvleugel met twee feestzalen, goed voor elk 200 genodigden. Vandaag serveren Mattias en Mieke - inmiddels de derde generatie Van den Broeck - met veel professionaliteit de feestmenu's. De andere leden van de derde generatie (17) vormen samen de eigenaarsgroep en vervullen met veel enthousiasme en inzet de opdracht tot volledige restauratie van het goed dat in 1981 beschermd werd al dorpsgezicht: 'het kasteel van Moerkerke en omgeving'. Ze doen dit via een rechtspersoon: de Heerlijkheid van Moerkerke NV. Die streeft naar een financieel gezonde (her)bestemming van het historische erfgoed, in een voortdurende staat van restauratie met sociaal-culturele meerwaarde-creatie voor de regio door ontsluiting en dit vanuit een familiale verankering. Vanuit deze doelstelling wordt naar partners gezocht om in de aandelenstructuur toe te treden en/of de Heerlijkheid van Moerkerke aanwenden voor eigen doelen. Zo zou

de 25% leegstand die in het gebouw nog beschikbaar is door partners nuttig aangewend kunnen worden.

Na de rondgang brachten we ook een kort bezoek aan het MIK. Dit is het Museum in de Kerk van onze zustervereniging, 't Zwin Rechteroever Damme. Deze heemkundige kring werd in 1999 gesticht in het kasteel van Moerkerke. De snel groeiende collectie van de kring verhuisde in 2009 van de kasteelzolder naar de Sint-Dionysiuskerk om er een intrek te nemen in de winterkapel. Het MIK bevat een schat aan voorwerpen en archeologische vondsten over de geschiedenis van Damme, boeken, oude foto's, documenten en kaarten, bidprentjes en rouwbrieven. Er werden er inmiddels al meer dan 10.000 gescand, een uitgelezen bron voor stamboomonderzoekers. De kring ontfermt zich over twee kapelletjes. Het driemaandelijks tijdschrift *Erfgoedblad Damme* bracht intussen al meer dan 3.000 pagina's geschiedenis van Damme. In 2020 nam Philip De Busscher de voorzittersfakkel over. Hij gaf een beetje uitleg bij de vondsten die in het kasteel gedaan werden bij de vergroting van de kelder in 2020. Als u zelf (nog) eens een kijkje wil nemen, kan dat in principe elke zaterdagnamiddag (Philip De Busscher: 0495 46 72 90).

Caroline Terryn

Wie is de grootste Vlaming ooit? Pater Damiaan, Ambiorix, Vesalius, Mercator? Keizer Karel misschien, maar kan je die een Vlaming noemen, ook al is hij geboren in Gent?

Wie in de lijstjes nooit voorkomt, is Mathilde van Vlaanderen, echtgenote van Willem van Normandië en koningin van Engeland van 1066 tot 1083. Wie doet beter?

Al zo lang is het oorverdovend stil rond Mathilde, terwijl zij zo'n grote rol speelde als historisch figuur. De auteurs herstellen dit onrecht. De bronnen zijn schaars, maar voldoende om de figuur van Mathilde van Vlaanderen uitgebreid te schetsen in de context van het graafschap van Vlaanderen en het Anglo-Normandische Rijk van bijna duizend jaar geleden.

Het boek van Marijke Verbeke en Fernand Dacquin verscheen bij Actua.